

Hodnocení diplomové práce Karolíny Schneiderové Antonín Máša – dramatik.

Téma práce je zdánlivě neatraktivní, tak jako nebyla zřejmě mediálně přitažlivá osobnost Antonína Máši; větší zájem nebyl (a není!) ani o jeho dílo. Mezi slavnějšími spolužáky z FAMU (Forman, Chytilová, Menzel, Němec) vždy v pozadí (spolu s „osudovým“ přítelem Pavlem Juráčkem); outsider z periferie (Příbram) s dosti pevnou sestavou etických hodnot, jež pod „vlivem dob“ bobtnaly či „štíhly“, ve své podstatě však zůstaly zachovány přes čtyřicet let, což žel může posoudit toliko vytrvalý zájemce o jeho scénáře filmové či divadelní a rovněž o proměny a způsoby jeho režijní práce. Někdejší „parvenu“ zanechal ve filmových i divadelních „sférách“ stopu nerasmazatelnou, přesto je předkládaná diplomová práce snad teprve druhým soustavnějším materiálem Antonínu Mášovi věnovaném (kromě Fryšovy minimonografie).

Diplomantka představuje zprvu A. Mášu coby spoluautora tzv. nové vlny čs. kinematografie, jehož filmové příspěvky měly daleko k oslnivým erupcím šťastnějších či spíše viditelnějších (?) spolužáků, krotší co do efektů, silnější snad v intenzitě tlaku na složku úvahovou měly cestu k publiku nesnadnou, nikoliv „tragicky úsměvné“, ale „šedivé“, spíše filosofující, přemýšlivé, apelativní (Ohlédnutí, Hotel pro cizince, Bloudění), v tom se shodoval s P. Juráčkem (Postava k podpírání (Případ pro začínajícího kata); v oslnivém ohňostroji Hoří má panenka, Lásek jedné plavovlásky, Černého Petra, Ostře sledovaných vlaků, Sedmikrásek i Jirešova Žertu trčí Mášův Hotel pro cizince jako Lev Nikolajevič Myškin uprostřed rozjařené společnosti. Nebylo snadné pro diplomantku se zorientovat v nesnadném Mášově světě v jeho textech komplikovaném náznaky a symboly, pokoušet se porozumět jeho „návrátům“ k bolestným dílům evropské literární klasiky (Turgeněv, Musset), pronikat k podstatě jeho uměleckého i lidského komunikátu. Již pro věk a (s prominutím) pohlaví autorky se jí musel či mohl Mášův svět jevit od počátků jako neprůhledný, neproniknutelný, nesrozumitelný; a toutéž „křížovou cestou“ musela jít a mnohý nelehký zápas musela poté svádět i při analýze jeho divadelních her (Rváč, Mrtvá živá voda, Zpověď dítěte svého věku); jakkoliv se (ve dvou případech) jedná o adaptace, divák či čtenář se ocitne v zajetí množství odkazů, podobností, pravděpodobností, analogií, jež přesahují staletí a v nichž se orientuje s obtížemi. Díky zájmu a úsilí autorky je tak práce povýšena z prostých „výčtů“, „součtů“, konstatování a „souhrnů“ do roviny myšlenkově náročnější – stává se uvažováním o smyslu Mášo-

vých počinů, o smyslu jeho vzdoru vůči „hodnotám“ posrpnovým i polistopadovým. Daří se jí postihnout a zaznamenat v Mášových textech právě onen „turgeněvovský“ či „mussetovský“ odkaz a jeho přesah napříč staletími. V Závěru diplomantka uvádí: „*Dospěla jsem ke zjištění, že tento autor na mě zapůsobil tak intenzivně, že jsem při psaní těchto řádků občas prováděla bolestivou vivisekci sebe samé*“ (s. 68). Nenapadá mne poctivější a spravedlivější zhodnocení předložené diplomové práce, je psána téměř faustovsky, s hlubokým vnitřním zájmem, kultivovaně, s touhou a úsilím „dobrat se“, porozumět, výše citovanému „přiznání“ autorčinu rozumím a beze zbytku věřím.

Několik chyby či omylů, jež však považuji toliko za drobné: dramaturg Grossman zmiňovaný na s. 27 se jmenoval Jan; sjednotit psaní Pěrekratov – Pěrekratov na s. 40 – 41, „napravit“ označení postav za „*postranní*“ na s. 46 plus několik chyb v interpunkci. Nejsou pro mne důvodem ke změně návrhu hodnocení: práce doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat jako výbornou.

V Plzni 22. 7. 2016

Jiří Staněk

